

Kerk moet 'onopgeefbare band' met Israël opgeven

De PKN blijft door Israël-theologie blind voor de rechten en noden van Palestijnen.

Henk Koetsier

emeritus predikant PKN, Heemstede

In de kerkorde van de Protestantse Kerk Nederland staat dat deze 'onopgeefbaar verbonden is met het volk Israël'. De huidige vraag is of dit in de praktijk niet leidt tot een ontoelaatbare vereenzelvinging met de staat Israël. Weliswaar staat er alleen 'volk Israël', maar de voorstanders betogen altijd dat volk en staat niet los van elkaar gezien mogen worden. Het synodelid H. Veldhuis sprak voor de Vrienden van Sabeel Nederland over de gijzeling van de PKN door de Israël-theologie. Sabeel is het centrum voor bevrijdingstheologie van Palestijnse christenen in Jeruzalem.

Hij mist in de PKN de verbondenheid met de Palestijnen en vooral de christenen onder hen, overigens een slinkend aantal. Zijn bezwaar tegen de onopgeefbare verbondenheid is vooral dat hier een etnische band met het Joodse volk wordt gelegd in plaats van een verbondenheid met de Joden als volk van de Thora. En zo komt de kerk in ideologisch vaarwater.

Veldhuis kreeg uit de rechterflank van de kerk te horen dat de roeping en belofte van God aan zijn volk onherroepelijk zijn, inclusief de landbelofte. In dat laatste zit 'm natuurlijk de kneep. Volk en land, dus staat, zijn niet te scheiden.

Het materiaal voor de afgelopen Israël-zondag stelde zwaar teleur. Het thema was 'Gelukkig leven' en je vraagt je af voor wie dat is weggelegd. In ieder geval niet voor de Palestijnen, al zo'n 60 jaar. Maar over hun vernedering geen woord. Wel werd in de preekschets van rabbijn Tzvi Marx kritiek op Israël bij voorbaat de mond gesnoerd.

Als je als voorganger op die zondag niet in algemeenheden wilt blijven steken en wilt landen in de dagelijkse werkelijkheid, kan je niet om het

conflict Israël-Palestijnen heen. Maar je kerk stuurt je dan het bos in. Intussen wordt je gemeente bewerkt door de volgelingen van Christenen voor Israël, die het liefst het hele land voor de Joden opeisen van Dan tot Beersheba, waarbij de Palestijnen geacht worden te verdwijnen.

Marieke den Hartog van Bureau Kerk en Israël is wel zo ver om te erkennen, dat wij, Joden en christenen, onze ogen niet mogen sluiten voor de rechten en noden van de Palestijnen, maar in het materiaal kijk je daar vergeefs naar uit.

Terwijl de kerkleiding lijkt vast te houden aan de onopgeefbare verbondenheid, inclusief de staat, ondersteunt de kerkelijke hulpverleningsorganisatie Kerk-in-Actie voluit het centrum voor bevrijdingstheologie van de Palestijnen, zelfs met een uitgezonden medewerkster.

Het wordt tijd de onopgeefbare verbondenheid los te laten. Een kerk kan zich nooit met een staat verbinden weten, welke dan ook. Daar komt altijd ellende van. Een kerk behoort wel verbonden te zijn met vernederden en ontrecten en wie dat zijn wisselt in de geschiedenis.

Hoe kan ik trouwens aan de Indonesische christenen in Nederland, die zojuist zijn toegetreden tot de PKN, uitleggen dat onze kerk onopgeefbaar verbonden is met de staat Israël?

Zij hebben van de zendingsmensen begrepen dat na Pinksteren geen sprake meer is van verschil tussen Jood en Griek, vrije of slaaf, man of vrouw. Laat staan dat ik moslims enerzijds de Westerse waarde van de scheiding van kerk en staat kan voorhouden, terwijl ik anderzijds moet uitleggen dat mijn kerk kiest voor de staat Israël.

Tijd voor verandering dus. Christenen, Joden en Palestijnen hebben er recht op. De synode van de PKN praat binnenkort over het onderwerp.